

Bu Proje Avrupa Birliđı ve
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
tarafından finanse edilmektedir.

Bu proje Kayseri Ticaret
Odası tarafından
yürütölmektedir.

“Edison Bilseydi!”

Ev ve iş yerlerinde elektrik tasarrufu projesi

TÜRKİYE’DE ENERJİ

05.05.2007
Kadir DAYIOĞLU
Elektrik Mühendisi
EMO/KAYSERİ

Projenin sahibi ve amacı...

- **"Edison Bilseydi!";**

Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından finanse edilen, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı koordinasyonunda, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından yürütülen, “elektrik tasarrufu”na yönelik bir proje.

Projenin yerel yürütücüsü ve amacı...

- Proje, **Kayseri Ticaret Odası** tarafından yürütülmekte,
- **“Sürdürülebilir kalkınmanın sektörel politikalara entegrasyonu programı”** çerçevesinde, **Oda** üyelerinin işyerleri ve konutlarında **"elektrik tasarrufu"**na yönelik bir **“bilinç oluşumu”** na katkıda bulunmak,

Süresi ve bütçesi...

- Süresi bir yıl (Aralık/2006 – Kasım/2007)
- Bütçesi, yaklaşık 55 bin avro

Etkinlik, verimlilik ve tasarruf...

- Konuya geçmeden önce “Etkinlik”, “Verimlilik” ve “Tasarruf” kavramları ile ilgili kısa bir hatırlatma yapmak istiyorum,

Bilindiği gibi;

- Çoğu zaman, “**verimlilik**” ile “**tasarruf**” birbirine karıştırılır. Oysa bunlar, farklı kavramlardır,
- “**Verimlilik**”, aynı zamanda bir “**tasarruf**” anlamına gelir ama her “**tasarruf**” bir “**verimliliği**” ifade etmez.

-
- Sözgelimi; Üç lambadan birini söndürmek bir “tasarruf” önlemidir ama bu, geriye kalan iki lambayı “etkin” ve “verimli” kullandığımız anlamına gelmez.
 - Belki de ihtiyacımız, “bir lambanın gücü” kadardır.

-
- Bu nedenle “verimlilik”, asgari “girdi” ile azami “fayda” sağlamak olarak tanımlanabilir,
 - “Etkinliğe” de kısaca; “Kullanım da amaca uygunluk” diyebiliriz.
 - Ve ayrıca; “etkin kullanım”, verimliliğin önemli bir değişkeni olduğunu biliyoruz.

Biz konunun kolay anlaşılabilmesi,
kavramlarla kafaların karışmaması
için;

“Edison Bilseydi!” çalışmalarında,
“tasarruf” ile “verimliliği” eş anlamda
kullandık,

-
- Konunun öneminin kavranabilmesi için “enerji arzı” ve “enerji tüketimimiz” ile ilgili son rakamlara bakmakta yarar var...

Enerji tüketimimiz/üretimimiz...

2005 yılında;

- Tükettiğimiz tüm enerjinin “ton eşdeğeri petrol” karşılığı;
91,6 milyon TEP,
- Buna karşılık üretimimiz;
25,2 milyon TEP,

-
- Açığımız;
66,4 milyon TEP,
 - Bu durumda; üretimimizin tüketimimizi karşılama oranı Yüzde 27,
 - Yani tüketimimizin dörtte biri kadarın ulusal kaynaklardan karşılayabiliyoruz,

-
- Bu rakamlar “**enerji**” de ne denli dışa bağımlı olduğumuzun bir göstergesi...

-
- Peki, enerjiyi “etkin” ve “verimli” yani “tasarruflu” kullanabiliyor muyuz?
 - Bunun yanıtı elbette, “hayır!”
 - Zira biz biliyoruz ki; elektriğin “ölçülebilen” kısmında bile kayıp/kaçak oranımız yüzde 25’lerde geziyor.

Enerji yoğunluğu...

- Konuya bir de “enerji yoğunluğu” açısından bakalım;
- Enerjiyi nasıl “hor” kullandığımızı, “enerji yoğunluğu”na bakarak da görebiliriz.

Enerji Yoğunluğu...

Bilindiği gibi;

- Enerjinin, “**etkin** ve **verimli**” kullanımının temel göstergelerinden birisi de “**enerji yoğunluğu**”nun düşürülmesidir,
- Bu açıdan baktığımızda da durumumuzun, hiç de iç açıcı olmadığını görürüz.
- Zira, bu giderek düşeceği yerde aksine giderek yükseliyor.

Peki, nedir enerji Yoğunluğu...

Enerji yoğunluğu;

- Birim ürün elde etmek için harcanan enerji ya da,
- GSMH başına düşen enerji miktarı, olarak tanımlanıyor.

-
- Ülkemizde kişi başına enerji tüketimi **OECD** ülkeleri ortalamasının yaklaşık **beşte biri** civarında,
 - Oysa, “**enerji yoğunluğumuz**”, **OECD** ortalamasının **iki katı** falan,

-
- Gelişmiş ülkelerde enerji yoğunluğu **0.09 - 0.19** arasında iken, ülkemizde **0.38** olması çok ciddi ve hayati bir konu ile karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir.

Örnekler...

Enerji Yoğunluğu;

- **Japonya'da** 0,09
- **ABD'de** 0,25
- **Türkiye'de** 0,38
- **AB ortalaması** 0,19
- **Dünya ortalaması** 0,29

Olarak verilmekte.

-
- “Enerji yoğunluğunu” düşürmek, imalat fiyatlarını da aşağıya çekeceğinden, uluslararası piyasalar da “rekabet edebilirliğimiz” için de çok önemlidir.

Doğal gaz arz ve tüketim...

- Bir de son yıllarda yaygın olarak tüketmeye başladığımız **doğal gaz** da durumumuz ne?
- Bir de buna bakalım...

Doğal gaz ve elektrik...

2006'te; **30,7 milyar** Cm³ (Kontrat metreküp) doğal gaz ithal etmişiz,

- Bunun **19,6 milyar** Cm³'ünü Rusya Federasyonu'ndan (RF) almışız,
- RF'nin alımdaki payı; **Yüzde 64**,
- TPAO'nun üretimi ise, **88 milyon** Cm³

Sonuçta;
doğal gaz da dışa özellikle **RF**'ye
oldukça bağımlı bir durumdayız,

Doğal gazı nerelerde kullanmışız...

2006'te tükettiğimiz **30,5 milyar** Cm³ doğal gazın yaklaşık;

- **yüzde 55'**ünü elektrik üretiminde,
- **yüzde 24'**ini evlerde,
- **yüzde 21'**ini sanayide, kullanmışız.

-
- Ürettiğimiz elektriğin yüzde 40'a yakınına da doğal gazdan elde etmişiz,
 - Bazı yıllarda bu rakam yüzde 40'ın da üzerine çıkıyor.

Sonuç...

Görüyoruz ki, **enerji sektörü** oldukça dışa bağımlıyız.

- Enerjide, “**arz güvenliği**” nasıl sağlanabilir?
- Kaynak **çeşitliliği** nasıl yaratılabilir
- Kaynaklar nasıl **dengeli** dağıtılabilir?
- **Yerli kaynakların** payı nasıl artırılabilir?

Bu sorulara herkesin yanıt araması gerekir.

-
- Bu tablolar bize, elektriği ne denli “tasarruflu” kullanmamız gerektiğini göstermektedir.
 - Bu aynı zamanda, hem “sürdürülebilir ülke kalkınması” ve hem de “gelecek nesillere yaşanabilir bir çevre” bırakılabilmesi için gereklidir.

-
- “Karınca kararınca” da olsa, bir yerden, hem de “bireysel” olarak başlamak gerekir, diye düşünüyoruz.
 - “Aman canım, benim ne yararım olabilir ki!” demeyelim...
 - Hem, “küçük küçük düzeltmelerle sonunda, bütünün düzeldiğini” göreceğiz..

-
- O halde;
 - Genelde tüm **enerjiyi** özel de **elektriği**; **etkin, verimli** yani “**tasarruflu**” kullanmak zorundayız.
 - Aksi, “**sürdürülebilir kalkınmamıza**” engel olacağı, “**çevre**”yi daha fazla bozacağı gibi; günlük hayatta da “**kişisel bütçelerimizi**” olumsuz etkileyecek.

-
- İşte; “Edison Bilseydi!” bu amaçlar için başlatılan “küçücük” bir proje...
 - Umarız daha “büyük” çalışmaların başlamasına vesile olur!..

“Edison bilseydi!”

Bunun için diyoruz ki;

- Edison elektriği etkin ve verimli kullanmayacağımızı bilseydi, yaşamımız kolaylaştıran bunca araç ve gereci icat eder miydi?

-
- O halde;
“Edison Bilseydi!”
demekte
“haksız mıyız?”

Teşekkür ederiz...
Kayseri Ticaret Odası
“Edison Bilseydi!” projesi ekibi

Bu program Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Koordinasyonunda
BM Kalkınma Programı tarafından
yürütülmektedir

Kıçıkapı Tennuri Sokak No:6 Melikgazi/Kayseri (38 040)
Tel: (0352) 222 45 28/29 Faks: (0352) 232 84 12
www.kayserito.org.tr kadiredison@hotmail.com

